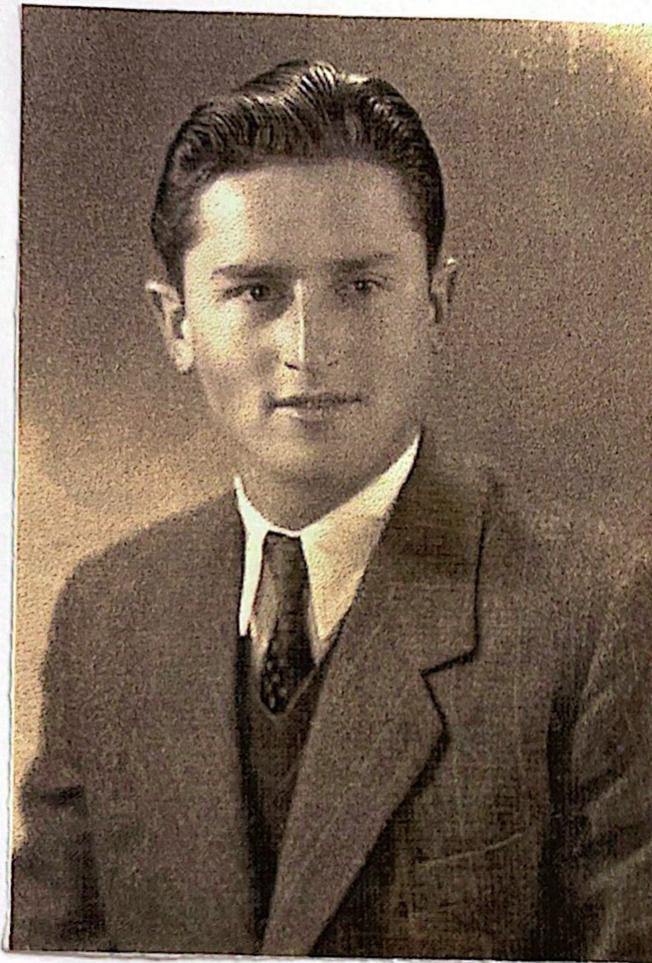

חנן קראוס

נולד בשנת: 1924

נפטר בעת שרותו הצבאי בתאריך: 29.6.48

1948

תש"ח - תש"ט

חודש יוני.

הסכם עם האצ"ל להצטרפות חבריו לצה"ל.
בימים הראשונים של החודש מוכשרת דרך עפר באזור הררי,
העוקפת את לטרון - דרך בורמה.	1.6.48
הא"ם מכריז על הפוגה בת ארבעה שבועות
בקרב"ת, שני הצדדים נענים.	11.6.48
אוניית נשק שהביא אצ"ל עוגנת בחוף כפר ויתקין.
חלק מן הנשק מורד ומועבר למחסני צה"ל,
לפי החלטת אצ"ל בפסקת הפריקה והספינה
מפליגה לעבר תל אביב.	20.6.48
האונייה "אלטלנה" עולה באש בחוף תל אביב לאחר
שנפגעה מפגזי תותח של צה"ל.
העילה להפגזה: סירוב אצ"ל להעביר את הנשק לצה"ל.	22.6.48

חנן קראוס

בגיל 17 נלקח למחנה עבודה מרומניה לטרנסילבניה. כאשר נכנסו הרוסים למלחמה, לפני סיומה, ניסו כל האנשים במחנות הריכוז לברוח. הם ניסו לברוח 3 פעמים, ובפעם השלישית הצליחו, אך רק חלקם נותרו בחיים. חנן ועוד שנים מבני דודיו ברחו לכיוון היערות, שם עצרו אותם הרוסים ורצו להרוג אותם, אך הם הסבירו להם שהם יהודים.

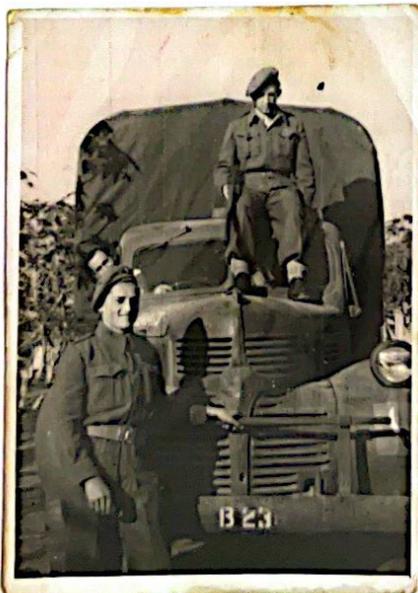
הם הגיעו לרומניה לעיר הנקראת ברשוב, שם היה להם קרוב משפחה, הם ביקשו ממנו לנסוע לאמריקה בכדי להצטרף שם לקרובי משפחה. הם נתקלו בדרך בקבוצה המעבירה עולים, והם המליצו להם לנסוע לארץ ישראל.

הם הגיעו לארץ ישראל בשנת 1944. לפני סיום מלחמת העולם השנייה. בהגיעם לארץ, הם נלקחו למחנה העולים עתלית ומשם לקיבוץ טירת צבי. אחד מבני דודיו נשאר שם, וחנן ובן דודו השני החלו לנדוד עד שהגיעו לעיר ראשון לציון.

כשהגיעו לראשון לציון, התגייסו לג'בא האנגלי בתור גפירים, עד להקמת המדינה. לז'בא האנגלי היה קראוס בתור נוטר לשמירת הישוב. מאחר יותר היה צריך להתגייס לצבא. הוא המשיך לגור בראשון לציון עם עוד בחור.

בצבא כעשר היה בטירונות (לא ידוע באיזה בסיס או מחנה שירת), מסיבה לא ידועה, הוא אושפז בבית החולים רמב"ם שבחיפה. לאחר מכן יצא מבית החולים לכמה ימים בכדי לסדר כמה דברים, וכשחזר שוב לבית החולים הודיעו לאחר יומיים שלושה שהוא נפטר. בן דודו שאל וניסה לברר מה קרה לו, אולם עד היום לא יודעים את סיבת הפטירה. הייתה לו טבעת גדולה על היד, שעון (שאו נחשב ליקר), ומסמכים. קברו אותו בבית הקברות הישן בחיפה, בן 21 היה במוטו.

אלו מעט הפרטים הידועים
לז'בא האנגלי משפחתו הרחוקים.

חנן קראוס בצבא
השמאלי ביותר - בקדמת התמונה.

השוואה

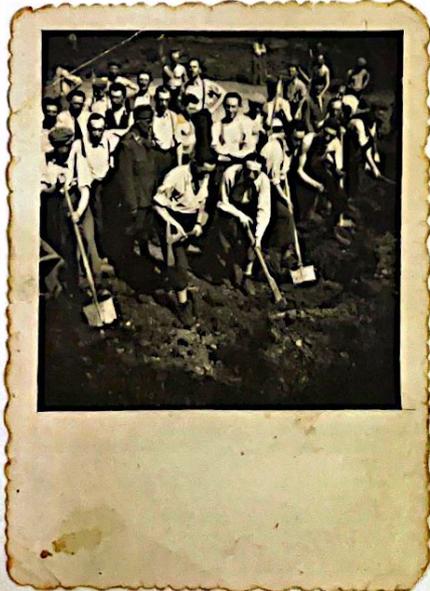
השם שניתן להשמדת יהודי אירופה בידי הגרמנים בעת מלחמת העולם השנייה.

עם עליית הנאצים לשלטון בגרמניה (30.1.1933) והקמת משטר טוטליטרי במדינה בהנהגת אדולף היטלר, החלו הנאצים להגשים את האנטישמיות הגזענית, שהיה לה חלק חשוב באידיאולוגיה שלהם. ב-1.4.1933 הוכרז חרם כללי על היהודים, ובהמשך סולקו מהמעמדות ומהמשרות הציבוריות שלהם. חוקי נירנברג (15.9.1935) הגדירו את היהודים על פי קריטריון גזעני של מוצא, ביטלו את אזרחותם ואסרו עליהם נישואים ויחסי מין ביניהם לבין הגרמנים בני הגזע הטהור. השואה התחוללה בעיקר בין השנים 1942-1945 והיתה פעולת הרצח הגדולה ביותר בתולדות המין האנושי. השמדת היהודים היתה פעולה מתוכננת ומאורגנת היטב, שנעזרה במיטב האמצעים הטכנולוגיים והארגוניים של גרמניה הנאצית. גזרות שונות ומעשי בריונות מררו את חייהם. בלילה שבין 9-10 בנובמבר 1938, "ליל הבדולח", נהרסו בתי כנסת ובתי עסק, יהודים הוכו, עשרות נרצחו ו-30000 נכלאו במחנה ריכוז. במקומות ציבוריים נקטה מדיניות הפרדה. בתקופה זו גברה הגירת היהודים מגרמניה.

חלק מן הסיבות לש. זה - שאי אפשר להסבירה עד היום - נעוץ בתהליך שהביא לפרוץ מלחמת העולם השנייה. אולם את שורשיה העמוקים יש לחפש בתהליכים היסטוריים וגזעניים בתולדות גרמניה, אירופה, והעם היהודי, שראשיתם בתקופות קדומות הרבה יותר.

נ'כחינה רעיונית התבססה השמדת היהודים על תורת הגזע, שאימצה מפלגת הנאצים בגרמניה. הגרמנים ראו ביהודים גזע נחות שיש לחסלו ו"לטהר" את העולם ממנו. היהדות הוצגה כרשת ערמומית של קושרים, השואפת להשתלט על העולם בעזרת ההון הגדול, וכל האמצעים כשרים כביכול, בעיניה.

עם כיבוש פולין בתחילת מלחמת העולם השנייה (ספטמבר 1939) סופח חלקה המזרחי לברית המועצות. על שני מליון יהודי פולין הטילו הגרמנים גזרות שמגמתן היתה להפריד בין היהודים לבין האוכלוסייה הארית (כגון" הגזרה לענד מגן דוד) כדי לגרום לדיכוי פסיכולוגי וכלכלי, ולחייבם בעבודת כפייה גזרות אלו הוחלו גם במדינות שעליהן השתלטו הגרמנים ב-1940, והופעלו חלקית אצל בעלות הברית של הגרמנים: אטליה, הונגריה, רומניה, בולגריה, סלובקיה, קרואטיה, צרפת, מרוקו, תוניסיה ואלג'יריה.

חנן קראוס
במחנה העבודה.

ב- 1940-1942 הוקמו בפולין גטאות ורוכזו בהם כל היהודים, כולל רבים שגורשו משטחי הרייך.

מועצת היהודים (יודנרט) נהלה את הגטו בכפיפות גמורה להוראות הגרמנים, ולרשותה עמדה משטרה יהודית בלתי חמשה.

התמותה בגטאות היתה רבה בגלל הרעב והמחלות.

עם ההתקפה על ברית המועצות (22.6.1941) נעשה טבח בשטחים שנכבשו באמצעות "עוצבות מבצע" של האס. אס.

מאות אלפי יהודים נהרגו בירי ובמכונות גז.

באותה התקופה, כנראה, הוחלט על התוכנית "הפתרון הסופי" של

"בעית היהודים" על ידי רציחתם. פרטי התוכנית עובדו בוועידת "ונוה"

ב- 20.1.1942, היינריך הימלר ראש האס.אס הופקד על התוכנית.

מסוף 1941 עד אמצע 1942 הוקמו בפולין שש מחנות מוות (חלמנו, בלז'ף, סוביבור,

טרבלינקה, מיידנקה, אושוויץ-בירקנאו) ובהם הומתו כ- 3 מיליון יהודים בתאי גזים

(או שמתו מרעב ותשישות).

ב- 1942-1944 שולחו למחנות אלה מרבית מתושבי פולין וברית המועצות, ועוד

רבים מיהודי שאר הארצות, שהיו תחת הכיבוש הגרמני.

היהודים ניצלו לעבודות כפייה בגטאות, במחנות עבודה ובמחנות ריכוז. כשהחריף

המחסור בכוח אדם בג'מניה בשנת 1943 גברה מגמה זו. רובם מתו, אך מקצתם שרדו

בדרך זו.

רבים ניצלו זו דות לסיוע: אוכלוסייה המקומית וחסידים אומות העולם, שסכנו את

חייהם כדי לו'ביית או להסתיר יהודים.

מ'דך ישראל שוגר 34 צנחנים מתנדבים לאירופה הכבושה כדי לסייע ליהודים.

הש'ב' הסופי של המלחמה בא אל קצו, כאשר נכנעה גרמניה לכוחות בעלות הברית

בשנת 1945, לאחר שהושמדו שליש מיהודי העולם ונשדד רכוש שנאמד

ב- 12 מיליארד דולר. ניצולי המחנות היו ברובם אנשים שבורים ברוחם ובנפשם.

שלטונות בעלות הברית, בשיתוף עם ארגונים יהודים פעלו לשיקום במחנות מעבר.

רבים הוצאו מהמחנות בידי יהודים, ששרתו בצבאות בעלות הברית וביד אנשי

הבריגדה היהודית. ארגון הבריחה העלה אותם לארץ בדרכי העלייה בלתי לגלית,

וכשנפתחו שערי ארץ ישראל בשנת 1948, עלו רבים מהם למדינת ישראל.

עם תום מלחמת העולם השנייה החלה תקופה חדשה של גדידה יהודית המונית,

שפנתה ברובה לארץ ישראל.

ניצולי השואה מאירופה ראו את מפלטם האחרון ואלפים העפילו באוניות רעועות -

על אף אוניות המלחמה הבריטיות שנצטוו למנוע את עלייתם, בעקבות ההחלטה

שהתקבלה באו"ם בכ"ט בנובמבר 1947 על הקמת מדינה יהודית בארץ ישראל, עלו

כ- 300 אלף יהודים מניצולי השואה באירופה.

בשואה נספו כ- 6 מיליון מכל 16-18 מיליון היהודים בעולם.

"רצח עם" הוכרו פשע נגד האנושות ורבים ממבצעי ה"פתרון הסופי" הוצאו להורג,

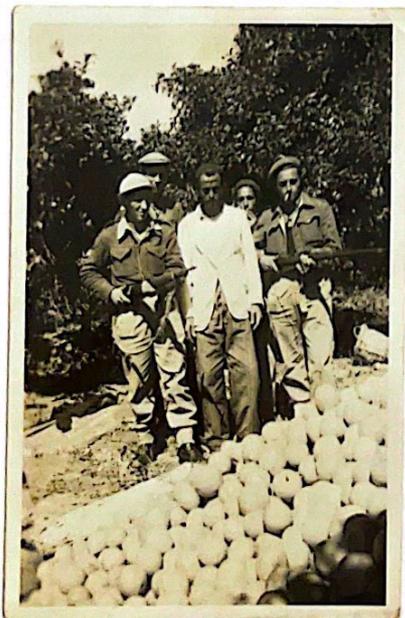
בהם אדלוף אייכמן שנשפט ונתלה בישראל.

עתלית

עתלית היא התחנה הראשונה שאליה הגיעה חנן עם משפחתו, לאחר שעלו לארץ. עתלית היא: מושבה ועיר נמל עתיקה בחוף הכרמל, כ- 14 ק"מ דרומית לחיפה. עתלית הייתה מיושבת כבר בתקופת הברזל, ומאוחר יותר ישבו בה הפניקים. היא שימשה את הצלבנים שבנו בה ב- 1218 נמל ומבצר, אשר השליטה עליו הייתה בידי מסדר ה"טמפלרים". המבצר נבנה בסיועם של צליינים נוצרים שבאו לזרופה ומכאן שמו "מבצר עולי הרגל" - על לשון ים סלעית ששימשה כמנהיגות הפינות המבצר היה מוקף תעלות הגנה רבות, חומות מגן חזקות ומגדלים. המבצר כלל כנסייה, אכסניה, מחסני נשק וסדנאות והם הצליחו לעמוד בפני ניסיונות הכיבוש של הערבים (1265-1274), אולם חודשים אחדים אחרי נפילתה של עכו בידי הערבים נטשו הצלבנים את עתלית והיא הפכה לחורבה. עתלית הייתה העיר הצלבנית האחרונה בארץ. על החורבות קם כפר דייגים קטן, ותושביו הערבים כינו את המקום בשם "עתלית", שם שמקורו אינו ידוע. המושבה הנושאת את שמו הערבי של המקום, נוסדה ב-1903 על קרקעות, שנרכשו על ידי הברון דה רוטשילד. בשנת 1901 הקים אהרון אהרונסון את תחנת הניסיונות החקלאית בעתלית. התחנה פעלה כסדרה עד פרוץ מלחמת העולם הראשונה. עסקו בה בחקר זנים חדשים של גידולים חקלאיים, והיו בה ספרייה ואוספים עשירים בנושאי הטבע של ארץ ישראל. כל אלו הושמדו בידי התורכים לאחר שנתגלה כי התחנה שימשה בעת המלחמה כבסיס לאנשי גיל"י וכנקודת קשר בינם לבין המודיעין הבריטי. התחנה נעזבה בשנת 1917 ושנים רבות עמדה בשממונה. ב-1965 שוקם המקום בעת שפתחו בו מחנה קבע לתנועות נוער, ובכוונת המשקמים להקים בו תצוגת קבע להנצחת פעולתם של אהרונסון וחבריו. בעת מלחמת העולם השנייה הקימו הבריטים ליד עתלית מחנה שבויים עבור החיילים האטלנטיים שנפלו בנ"י הבריטי במלחמה. בתום המלחמה, בתקופת ההעפלה, שמש המחנה למעצר המעפילים, שניצודו על ידי ספינות המלחמה הבריטיות. לידו היה מחנה מעצר בריטי נוסף, ששימש לכליאת עצירי המחנות העבריות שפעלו נגד שלטונות המנדט. באוקטובר 1945, במבצע פריצה נועז, שחררו כוחות הפלמ"ח כ- 200 מעפילים ש/הועברו בו בלילה לבית אורן וליגור. מחנה זה שימש אחרי הקמת המדינה כמחנה לשוביים שנפלו בידי צה"ל במלחמת ששת הימים ובמבצע קדש. מאז הקמת המדינה התיישבו בעתלית עולים והוקמו בה מפעלי תעשייה. כתוצאה מכך הפך המקום מיישוב חקלאי קטן לעירה המונה כ- 3000 תושבים.

הנוטרים

חנן שימש כנוטר ובכך לקח חלק חשוב בשמירת הישוב.
הנוטרים - כוח משטרה יהודי בתקופת המנדט הבריטי.
לאחר פרוץ מאורעות תרצ"ו (1936) פנתה הסוכנות היהודית לממשלת המנדט
הבריטי בהצעה להקים כוח שמירה מיוחד על הישובים היהודיים.
לאחר משא ומתן ממושך נענתה הממשלה להצעה והחלה לגייס
"שוטרים מוספים" שקבלו מהמשטרה מדים, נשק ושכר חלקי.
באביב 1936 גויסו כמה עשרות נוטרים שנקראו "גפירים" (שומר-פרטי) זכר
לשומרים ה"פרטיים" בימי השלטון הע'ותמאני.
לאחר חצי שנה בערך הגיע כבר מספר הנוטרים ל- 3,000 איש.
עם התגברות המאורעות הותר להם לא רק לשמור בגבולות הישובים, אלא גם לצאת
למרחק אחרי התוקפים.
אז, הוקמו "משמרות נעים" של נוטרים שנסעו בטנדרים.
יחידות נוטרים אבטחו את הקמת "גדר הביטחון" לאורך גבול הצפון, והשתתפו
באבטחת העלייה לישובי "חומה ומגדל".
באמצע שנת 1937 ארגנו הנוטרים במסגרת את "משטרת הישובים העבריים"
ובמהלך המאורעות נוסדו יחידות נוטרים לשמירה על מסילות ברזל,
קווי חשמל, שדות תעופה וכו'...
מסגרת הנוטרים המשיכה להתקיים גם לאחר תום המאורעות.
בימי מלחמת העולם השנייה הפכה לכוח הגנה נגד צנחני האויב.
בסוף יולי 1939 שירתו ביחידות הנוטרים 22,000 איש.
להלכה היו הנוטרים כפופים למרות המשטרה הבריטית, אך למעשה
שימשה מסגרת זו מסווה לפעולות "ההגנה".
בבות חברים ומפקדים ב"הגנה" קיבלו במסגרת זו הכשרה צבאית,
שהייתה להם לעזר בקרבות מלחמת העצמאות.

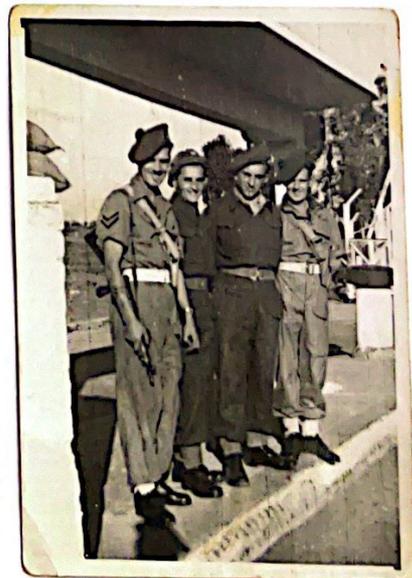
חנן קראוס נוטר בשמורת הישוב
הימני ביותר (עם הסיגריה).

לזכרו...

עוד חוזר הכאב הפוקד את ליבנו,
עוד עולים הזיכרונות המעלים דמעות בעינינו
עוד מדמיינים אנו את האור בעיניך,
ומתחילים שוב ושוב להתגעגע אליך,
כאילו אותך הכרנו בכל יום שעבר,
היית לנו קרוב כמו אח יקר
עוד חוזר הכאב הפוקד את ליבנו...
שאנו יושבים וקוראים את האלבוים שרשמנו עלייך
שוב עולות התמונות המזכירות את פניך
והחיוכים כאילו נשמעים מתוך השכול
ואתה לא אתנו, ואתה לא יכול
לראות את כאבנו המתאפק שלא לפרוץ
עוד חוזר הכאב הפוקד את ליבנו,
עוד עולים זיכרונות המעלים דמעות בעינינו...

גל-חן קלינגר.

חנן קראוס
כגפיר אצל האנגלים - השני מימין.

סוף דבר

המשימה שקיבלנו ממש לא קלה , לכתוב לזכר חלל אלבום הנצחה.
לאט לאט התחלנו לאסוף ראיות לכתוב אירועים ולשחזר מאורעות,
התחלנו במסע לתוך החומר שקיבלנו מהקרובים, הרבה סיפורים, סיפורים על החיים
מה הוא היה , מה הוא עשה , ואיך בחייו הקצרים בילה...
התחלנו להכיר אותו קצת יותר מבפנים, כאילו הכרנו אותו הרבה שנים .
למדנו הרבה מהשכול של המשפחה והרגשנו ממש קרובים לסיפור שעל הדף
ממש שאנחנו היינו אתו כל דקה ודקה.
למדנו הרבה מאותה משימה, קיבלנו תמונה מציאותית של מה שקרה.
ועכשיו אחרי הכול גם אנחנו מרגישות את כאב המשפחה.
את הכאב והמחשבות שלא עוזבות אפילו לא לשניה.
איך שעבודה יכולה להיכנס ישר ללבו של אדם ולתת לו להרגיש את מה שהיה שם.
ופה נגמרות לנו המילים ומתחילות הדמעות דמעות של כאב על אובדן בן אדם.

מגישות האלבום:

חטיבת הביניים "אהרון קרון"	9644661	מיטל שוב
כיתה ח'3.	9651835	מיכל טייטל
1999	9670562	מיכל טיטלמן
	9661095	גל-חן קלינגר

